

ย่ำขา

ย่ำขา เป็นการนวดผ่านความร้อน ทาน้ำมัน ประคบร้อนในขณะเดียวกัน โดยให้เท้าเหยียบ น้ำมันงาหรือน้ำสุมไฟ แล้วมาเหยียบขา (ผาน ไถ หรือใบไถที่ใช้ในนา) ที่เผาไฟจนร้อนแดงแล้วจึง มาเหยียบลงตัวคนป่วย เพื่อรักษาโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต ถูกพิษโป่งยาและอาการปวดตามกระดูก ข้อต่อติด

ด้านความเชื่อ เชื่อว่าใบไถที่ใช้ไถนามีธาตุทั้งสี่ อยู่ในตัวของมัน คือ ธาตุดิน น้ำ ลม และไฟ ที่มีความเชื่ออย่างนี้เพราะมนุษย์เราประกอบไปด้วย ธาตุทั้งสี่จึงเป็นตัวเป็นตนขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วย ธาตุดิน 20 ธาตุ น้ำ 12 ธาตุ ลม 6 ธาตุ ธาตุไฟ 4 ธาตุ รวมเป็น 32 ที่เรียกว่าอาการ 32 หรือขันธ์ ของคนเรา อาการป่วยของคนเราเกิดมาจาก อาพาธ ด้วย ดี เสลด ลม หมอพื้นบ้านจึงได้นำเอา การย่ำขาการรักษาโรค ลมอัมพฤกษ์ อัมพาต และ โรคปวดต่าง ๆ

ยาสุมไฟ ที่นำมาใช้ในการย่ำขา หัวไหล ข่า ตะไคร้ บัวลาขาว บัวรด้า (เสี้ยนียด) ใบ สะค้านกัน ใบพลับพลึง การบูร น้ำมันงา น้ำ สุมไฟมาตำพอแหลกไม่ต้องละเอียด ใส่ น้ำ พอสมควร

อุปกรณ์ในการย่ำขา เตาอังโล่ ถ่าน ใบไถ ที่ใช้ไถนา (ขา) กาละมังหรือภาชนะอื่นๆ สำหรับใส่ สุมไฟที่ตำหยาบๆ

ยัน (ฟาน) ภูเขาครุ ส่วยดอกไม้ (กรวยดอก) 8 ส่วย ส่วยหมากพลู 8 ส่วย ธูป 8 ดอก เทียน 8 เล่ม ผ้าขาวผ้าแดง ข้าวเปลือก 1 ทะนาน ข้าวสาร 1 ทะนาน สุรา 1 ขวด และปัจจัยภูเขาครุ 108 บาท

ขั้นตอนในการย่ำขา

- เตรียมยาสุมไฟ และอุปกรณ์ในการย่ำขา
- ทำพิธีไหว้ครู
- อาจารย์หมอใช้เท้าเหยียบน้ำ สุมไฟ
- นำเท้าที่เหยียบน้ำสุมไฟมา เหยียบที่ใบไถ (ขา) ที่กำลังร้อนได้ที่ ระยะเวลาเหยียบข้างประมาณ 2 วินาที
- นำเท้าที่กำลังร้อนมาเหยียบตามจุด ปวดต่างๆ

